

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 Vtrum veniale, & mortale differant specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

orem, non peccati: & si nupere virgo, non peccat. Distinguentium potius erat ex hac parte, quod cadere sub precepto contingit simpliciter, primo sic, quod eius oppositum sit contra preceptum, & hoc est mortale. Secundo sic, quod eius oppositum sit prater preceptum, & hoc est veniale.

In articulo eodem in responsione ad primum, habes solutionem argumentorum Aureoli apud Capreolum in 43. diff. 2. sent. contra hanc determinationem. Fundatur enim omnia argumenta super specificatione peccatorum ex parte auersionis, ostendit, distans in initium, oppositum ad charitatem, & circumstantiarum, quorum omnia exceptio vltimo, ex uno litera verbo soluntur quia peccata ex alio specificantur, scilicet ex obiecto: & ex alio hac habent, scilicet ex auersione. Quomodo autem circumstantia specificet, aut quomodo faciat de veniali mortale, inferius in questione octogesima octava amplius dicitur.

In articulo eodem, in responsione ad secundum habes qualiter verba authoritatis, que videntur ex hac ratione, scilicet quia aliquid est mortale ex genere, & aliquid veniale ex genere, sonare quod distinguantur specie, intelligi, vel gloriari, aut retundi possunt: aut in questione de Mal. questione secunda, articulo octavo, habes.

pter id quod saluatur principii uitae, similiter est in his que pertinent ad animam. Nam in speculatiuis, qui errat circa principia, persuasibilis est: qui autem errat saluatis principijs, per ipsa principia reuocari potest. Et similiter in operatiuis, qui peccando auertit ab vltimo fine, quantum est ex natura peccati habet lapsum irreparabilem: & ideo dicitur peccare mortaliter, aeternaliter puniendus. qui uero peccat citra auersionem a Deo, ex ipsa ratione peccati reparabiliter deordinatur, quia saluatur principii: & ideo dicitur peccare uenialiter, quia scilicet non ita peccat, ut mereatur interminabilem poenam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod peccatum mortale, & veniale differunt in infinitum ex parte auersionis, non autem ex parte conuersionis. per quam respicit obiectum, unde peccatum speciem habet, unde nihil prohibet, in eadem specie inueniri aliquod peccatum mortale, & veniale: sicut primus motus in genere adulteri est peccatum veniale, & verbum otiosum, quod plerumque est ueniale, potest etiam esse mortale.

AD SECUNDUM dicendum, quod ex hoc, quod inuenitur aliquod peccatum mortale ex genere, & aliquod peccatum ueniale ex genere, sequitur quod talis differentia consequatur diuersitatem peccatorum secundum speciem, non autem quod causet eam. Talis autem differentia potest inueniri etiam in his, quae sunt eiusdem speciei, ut dictum est.

AD TERTIUM dicendum, quod praemium est de intentione merentis, uel uirtuose agentis: sed poena non est de intentione peccantis, sed magis est contra uoluntatem ipsius: unde non est similitudo ratio.

ARTICVLVS VI. *Primum peccatum commissionis, & omissionis differant specie.*

AD SEXTUM sic procedit. Vbi dicitur quod peccatum commissionis, & omissionis specie differant. Delictum enim contra peccatum diuiditur, Eph. 2. ubi dicitur. Cum essetis mortui delictis, & peccatis uestris. & exponit ibi * glo. Delictis, id est, dimittendo quae iubentur, & peccatis, scilicet agendo prohibita. Ex quo patet, quod per delictum intelligitur peccatum omissionis: per peccatum, peccatum commissionis. differunt igitur specie, cum ex opposito diuidantur tanquam diuersae species.

¶ 2 Præter. Peccato per se, conuenit quod sit contra legem Dei. ponitur enim in eius diffinitione, ut ex * supradictis patet: sed in lege Dei alia sunt præcepta affirmatiua, contra quae est peccatum omissionis, & alia præcepta negatiua, contra quae est peccatum commissionis. ergo peccatum omissionis, & peccatum commissionis differunt specie.

¶ 3 Præter. omisio & commissio differunt, sicut affirmatio, & negatio: sed affirmatio, & negatio non possunt esse unius speciei, quia negatio non habet speciem: non entis enim non sunt species, neque differentiae, ut * Philosophus dicit. ergo omisio, & commissio non possunt esse unius speciei.

SED CONTRA. In eadem specie peccati inuenitur omisio & commissio. Auarus enim & aliena rapit, quod est peccatum commissionis, & sua non dat, quibus dare debet, quod est peccatum omissionis. ergo omisio, & commissio non differunt specie.

RESPON. Dicendum, quod in peccatis inuenitur duplex differentia, una materialis: & alia formalis. Materialis quidem attenditur secundum naturalem speciem actuum peccati: formalis autem secundum ordinem ad unum finem proprium, quod est obiectum proprium. unde inueniuntur aliqui actus materialiter specie differentes, qui tamen formaliter sunt in eadem specie peccati, quia ad idem ordinantur: sicut ad eandem speciem homicidij pertinet ingulatio, lapidatio, & perforatio, quamuis actus sint specie differentes secundum speciem naturae. Sic ergo si loquamur de specie peccati omissionis, & commissionis, materialiter differunt specie, large tamen loquendo de specie, secundum quod negatio, uel priuatio speciei habere potest. Si autem loquamur de specie peccati omissionis, & commissionis, formaliter, sic non differunt specie: quia ad idem ordinantur, & ex eodem motiuo procedunt. Auarus enim ad congregandum pecuniam & rapit, & non dat ea, quae dare debet. Et similiter gulosus ad satisfaciendum gulae, & superflua comedit, & ieiunia debita praetermittit: & idem est videre in ceteris. Semper enim in rebus negatio fundat super aliqua affirmatione, quae est quodammodo

quod peccata non distinguuntur specie secundum diuersitatem preceptorum. Et haec sequitur ex prima, ut patet: quia precepta affirmatiua dantur de actibus uirtutum: negatiua uero de actibus uiciorum. Committens autem actum uitiu similis agit contra utrumque preceptum: committens autem actum prohibitiu, committendo actum mandatum: & in vno tantum peccati specie errat.

In eodem articulo, nota rationem duplicem in responsione ad secundum, quare peccata non diuersificantur secundum diuersitatem preceptorum, quia scilicet peccatum non habet speciem ex parte auersionis. Et intendit dicere, quod quia esse contra legem, seu legis preceptum, quod idem est, spectat ad auersionem peccati. Auertitur enim peccatus a lege, nec per se intendit contra legem facere, sicut nec inordinate facere, ut predictum est, & peccatum non habet speciem ex parte auersionis, ideo diuersitas preceptorum non diuersificat speciem peccatorum. Sicut enim quia auersio non dat speciem peccati, diuersitas auersionis non specificat: ita quia esse contra preceptum, non dat speciem, quia pertinet ad auersionem, diuersitas preceptorum non diuersificat speciem peccatorum. Et dicit hoc author satisfaciens argumento inducenti, quod peccato per se conuenit esse contra legem: ut quia ex prima ratione hic assignata didiceramus, quod diuersitas precepti secundum affirmatiuum, & negatiuum non uariat speciem peccati: ex hac secunda ratione discimus uniuersaliter, quod diuersitas preceptorum non causet diuersitatem specificam peccatorum. Et ex hac doctrina habes, quod furtum ex hoc

Prima Secundae S. Thomae. V quod

7. 71. art. 7.

Lib. 4. Phy. 102. 9. 2.

Super Questionis septuagesima secunda de articulo sexvum.

In articulo sexto eadem septuagesima secunda quaestio, habes duas regulas. Altera est, quod commissio peccati, & omisio uirtutis oppositae, non distinguuntur specie morali, de quo est sermo. Altera est,